

Мельник Н. І. Переклад англомовної педагогічної термінології у компаративних дослідженнях / Н. І. Мельник // Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів і сектору безпеки: Матер. III Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 27 березня 2019 р.) – Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. – С. 102-105.

**ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ У
КОМПАРАТИВНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ**

*Мельник Н. І.,
доктор педагогічних наук,
доцент кафедри іноземної філології
Факультету лінгвістики та соціальних комунікацій
Національний авіаційний університет*

Розвиток сучасної вітчизняної педагогічної науки великою мірою пов'язаний із євроінтеграційними процесами освітніх ланок на всіх рівнях. Основними причинами такої інтеграції є, насамперед, потреба у оновленні змісту, форм, методів та засобів професійної підготовки фахівців різних галузей. У зв'язку з цим в останні десятиліття активізувалась компаративні дослідження українських науковців, особливо в педагогічній галузі, оскільки професійна підготовка педагогів та фахівців вищої школи у Європі впродовж останніх десятиліть є цінним джерелом для ґрунтовного аналізу, раціонального і всебічного осмислення та належна оцінка запозичення такого досвіду багатьма країнами світу в умовах формування єдиного світового освітнього простору. З огляду на це, зазначене є особливо важливим для оновлення сучасної вищої педагогічної школи України і розв'язання актуальних питань її теперішнього та майбутнього.

Однак, процес здійснення порівняльних досліджень передбачає не лише науково-пошукову та дослідницьку діяльність, але й насамперед іншомовної компетентності науковця. І перше, з чим стикається компаративіст-дослідник це особливості перекладу наукової термінології та інтерпретації наукового, документального, законодавчого контенту іншомовного тексту, що актуалізує питання ідентичності та автентичності перекладу понять. Постає потреба визначення якісних методів перекладу англомовної педагогічної термінології у компаративних дослідженнях, що становить *мету* даної *статті*, якісну реалізацію вбачаємо через визначення доцільних методів перекладу на різних

Мельник Н. І. Переклад англомовної педагогічної термінології у компаративних дослідженнях / Н. І. Мельник // Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів і сектору безпеки: Матер. III Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 27 березня 2019 р.) – Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. – С. 102-105.

етапах здійснення порівняльного дослідження.

Питання перекладу термінологічної лексики присвячено праці І.В. Корунця, В. І. Карабана, Т. Р. Кияка, А. С. Д'якова, З. Б. Куделько; аспекти систематизації термінологічної лексики різних галузей зверталися такі дослідники як Г.М. Александрова, А.С. Герд, М.В. Марчук, В.П. Даниленко та інші. Однак особливості перекладу та інтерпретації педагогічної термінології у контексті здійснення компаративних досліджень лише частково знайшли своє відображення у працях О. В. Ковтун [1], Р. Ю. Мартинової, О. Б. Алексєєвої, К. О. Мулик [2].

Здійснення компаративного дослідження передбачає такі етапи перекладацької діяльності науковця, як: 1) ознайомлення з педагогічним терміном через законодавчу базу країни, педагогічний феномен якої вивчається; 2) визначення педагогічного терміну в довідникових та словникових джерелах країни, яку обрано для здійснення порівняльного дослідження; 3) ознайомлення потрактування педагогічного поняття чи феномену в дослідженнях науковців країни, яку обрано для компаративного аналізу та у працях сучасних європейських дослідників; 4) визначення педагогічного терміну у вітчизняних нормативно-правових актах та законах (його офіційне потрактування); 5) дослідження педагогічного феномену у словниках та довідниках, психолого-педагогічній, методичній літературі, у наукових періодичних виданнях тощо, в яких представлено погляди та потрактування вітчизняних дослідників певного педагогічного терміну чи феномену; 6) зіставлення потрактувань та розуміння педагогічного терміну в науковому вимірі країни, обраної для здійснення компаративного аналізу та тих потрактувань та тлумачень педагогічного терміну, які притаманні українському освітньому вимірі. Кожен представлених етапів передбачає застосування різних методів перекладу, відмінних один від одного.

Мельник Н. І. Переклад англомовної педагогічної термінології у компаративних дослідженнях / Н. І. Мельник // Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів і сектору безпеки: Матер. III Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 27 березня 2019 р.) – Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. – С. 102-105.

Наведемо приклад виведення розуміння поняття «професійна підготовка» у вітчизняній та європейській педагогічній термінології запропонований Н. Мельник. У процесі здійснення компаративного дослідження професійної підготовки педагогів дошкільної освіти в країнах Західної Європи та України дослідниця звернулася до аналізу європейської психолого-педагогічних наукової літератури, який дозволив встановити, що поняття «підготовка», в аспекті педагогічної освіти дошкільних педагогів, вживається у двох англомовних варіантах словосполучення «професійна підготовка дошкільних педагогів» – «professional preschool teacher education» та «vocational preschool teacher training». Відмінність між «professional» (професійною ступеневою освітою) та «vocational» (фах, професійне покликанням, справа/заняття якоюсь діяльністю на професійному рівні) лежить у площині диференціального та синонімічного підходів до розуміння понять «vocation» (фах) і «profession» (професія): згідно з першим поняття розмежовуються в ієрархічній інтерпретації, в якій поняття «професія» (profession) є категорією, яка має більш високий статус, ніж фах (vocation); відповідно до другого поняття «vocation» та «profession» інтерпретуються як синонімічні терміни, і в термінології фахова «vocational» і професійна (professional) ступенева підготовка протиставляються визначенню «освіта» у контексті загальної (general) [3, с. 84-91]. Далі дослідницею зосереджено увагу на потрактуванні означених понять у вітчизняному освітньому просторі і на основі диференціального підходу до використання англомовних понять, було визначено, що автентичним терміном, який найзмістовніше відбиває сутність поняття «підготовка» буде термін «professional» [3, с. 131-132].

З представленого прикладу можемо визначити такі методи, як оглядовий усний переклад, на основі якого компаративіст визначає доцільність

Мельник Н. І. Переклад англomовної педагогічної термінології у компаративних дослідженнях / Н. І. Мельник // Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів і сектору безпеки: Матер. III Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 27 березня 2019 р.) – Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. – С. 102-105.

використання іншомовного джерела (закон, акт, резолюція, словник, матеріал статті тощо). На другому етапі доцільним є спочатку стислий переклад, представлений у словнику, потім дослівний, який забезпечує правильне контекстне розуміння педагогічного терміну. Третім етапом передбачається пошук наукових інтерпретацій поняття у дослідженнях науковців країни, яку було обрано для аналізу, іншими словами застосовується – метод відбору множинності та інтерпретація потрактувань, що дозволяє досліднику визначити різні аспекти досліджуваного педагогічного феномену. На четвертому та п'ятому етапах важливим є контент-аналіз поняття у вітчизняній педагогічній теорії, оскільки це дає можливість визначити особливості розуміння педагогічного терміну в освітньому просторі обох країн. Провідним методом шостого етапу беззаперечно є зіставний контент-аналіз двох понять та їх потрактувань в українському та зарубіжному освітньому просторі, що уможливорює визначення повного збігу значення понять чи часткового, дозволяє виокремити спільність та відмінність підходів до розуміння та потрактування педагогічної термінології в українській та зарубіжній науковій теорії.

Висновок. Отже, представлене дослідження дозволяє виокремити такі методи перекладу іншомовної педагогічної термінології та наукового тексту, які будуть ефективними у процесі здійснення компаративних досліджень, як: змістовий контент аналіз, порівняльно зіставний контент аналіз, дослівний переклад та інтерпретація. Ефективними на кожному з етапів компаративного дослідження градаційно будуть такі перекладацькі методи: усний оглядовий, стислий переклад, дослівний переклад, метод відбору множинності та інтерпретація потрактувань, змістовий та зіставний контент аналізи. Окреслені у статті методи не є вичерпними і можуть бути розширеними та уточненими, оскільки подальшого дослідження потребує питання методичних підходів до

Мельник Н. І. Переклад англомовної педагогічної термінології у компаративних дослідженнях / Н. І. Мельник // Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів і сектору безпеки: Матер. III Міжн. наук.-практ. конф. (Київ, 27 березня 2019 р.) – Київ: Національна академія прокуратури України, 2019. – С. 102-105.

здійснення перекладу англомовної педагогічної термінології, висвітлення методології перекладу педагогічних феноменів, що становить перспективу подальших розвідок окресленого напрямку.

Список використаних джерел:

1. Ковтун О. В. Лінгводидактична характеристика української авіаційної терміносистеми та авіаційної підмови / О. В. Ковтун // Наука і освіта. – 2009. – № 10. – С. 165–169.

2. Мартинова Р.Ю. English for social teachers: навч. посібник для студентів педагогічних університетів / Р. Ю. Мартинова, О. Б. Алексеєва, К. О. Мулик. — Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2013. — 158 с.

3. Мельник Н. І. Теоретичні і методичні засади професійної підготовки дошкільних педагогів у країнах Західної Європи) : дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти»; 13.00.08 «Дошкільна педагогіка» / Мельник Наталія Іванівна ; Уманськ. держ. пед. ун-т ім. Павла Тичини. – Умань, 2017. – 622 с.